

การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา  
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต  
THE PROJECT EVALUATION OF THE STUDENT CARE SYSTEM OF  
BANPARA SCHOOL UNDER PHUKET PRIMARY EDUCATIONAL  
SERVICE AREA OFFICE



<sup>1</sup>สุวิมล ไทยอ่อน, <sup>2</sup>นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และ <sup>3</sup>นพรัตน์ ชัยเรือง  
<sup>1</sup>Suwimol Thai-on, <sup>2</sup>Nilrat Navakijpaitoon and <sup>3</sup>Noparat Chairuang

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ประเทศไทย  
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

<sup>1</sup>6455701013@nstru.ac.th

**Received :** July 14, 2023; **Revised:** July 28, 2023; **Accepted:** August 21, 2023

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ 2) เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ และ 3) เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 57 คน ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบโครงการ นักเรียน และผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ และความพร้อมและทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของโครงการ เมื่อพิจารณาตามหัวข้อ พบว่า ความต้องการจำเป็นของโครงการ จำเป็นต้องมีโครงการระบบดูแล

<sup>1</sup>นักศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

<sup>2</sup>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

<sup>3</sup>รองศาสตราจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ช่วยเหลือนักเรียน ความเป็นไปได้ของโครงการ พบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถดำเนินงานต่อไปและสามารถจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน ส่วนความพร้อมและทรัพยากร พบว่า ผู้บริหาร ครูและ ผู้ปกครอง มีการร่วมมือกัน รวมทั้งได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน 2) ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้ดี จึงเห็นควรให้ดำเนินโครงการต่อไป 3) ผลการประเมินผลผลิตของโครงการคือ คุณลักษณะของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะดังนี้ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมุ่งมั่นในการทำงาน นักเรียนมีคุณลักษณะหลังเข้าร่วมโครงการดังนี้ ประพฤติดี ยึดมั่นในหลักเกณฑ์ของสังคมและน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

**คำสำคัญ :** การประเมินโครงการ, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

## Abstract

The objectives of this study were to 1) environmental fundamentals of the Student Care System Project. 2) process of the Student Care System Project And 3) output of the Student Care System Project The Student Care System Project of Banpara School under Phuket Primary Educational Service Area Office. The sample group was consisted of 57 participants, including project supervisor, students and students' parents in academic year 2022 selected by Stratified Random Sampling. The Instruments used for data collection were a questionnaire and an interview form. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation. The research results were as follows : 1) The evaluation result of the fundamental environmental factors of the Student Care System Project in terms of needs, feasibility, objectives of the project and readiness and resources was very high. The fundamental environmental factors of the Project was consistent with the project principles and rationale considering as follow : The needs of the project showed that the Student Care System Project was necessary, the feasibility of the project showed that the Student Care System Project could proceed and achieve the goals and the objectives of the project and related to the situations and problems of students, and the readiness and resources showed that school administrators, teachers and students' parents have collaborated in the process. Therefore, to maintain and develop the Student Care System Project is to encourage, support and proceed the project, consecutively. 2) The evaluation result of the Student Care System Project implementation process overall was very high. The project operation is systematic and effective. The project could protect and solve the problems of student very well.

Therefore, to proceed the project, consecutively. 3) The production evaluation result of the Student Care System Project overall was very high. The Student Care System Project was aimed students being as follow : honesty, self-discipline, avidity for learning, sufficient and commitment to work. Students have had characteristics as follow after joined the project : good behavior, stick to the rules of the society and apply the principle of philosophy of sufficiency economy in life.

**Keyword :** The Project Evaluation , The Student Care System

## บทนำ

ในปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับสังคมโลก โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปแบบก้าวกระโดดทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง การศึกษา ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ได้มีการไหลทะลักของข้อมูล ข่าวสาร มีการแสดงออกถึงความรุนแรงและซับซ้อนขึ้นทุกวัน ปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของบุคคลทุกระดับก่อให้เกิดปัญหามากมายหลายประการต่อเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนซึ่งได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ โดยผลกระทบทางลบจะมีอิทธิพลกับเด็กมาก ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวไม่เหมาะสม ปรับตัวไม่ได้หรืออื่น ๆ ส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พุทธศักราช 2546 พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเป้าหมายใน การดูแลช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้อยู่ในสภาพ ที่มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดี ได้รับการ ดูแล ให้มีพัฒนาการตามวัย และเด็กทุกคนต้องมีหลักประกัน ความปลอดภัย ได้รับความ คุ้มครองจากผู้เกี่ยวข้อง ทั้งเด็กที่ประสบปัญหาและเด็กที่ไม่ประสบปัญหาซึ่งระบุไว้ ดังนี้ หมวด 2 มาตรา 22 การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก เป็นสำคัญ และ ไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตามมาตรา 63 โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่ เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตราที่ 64 นักเรียนนักศึกษาต้อง ประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการ ดำรงชีวิต จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในโรงเรียน ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียน ตลอดจนการสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

โดยเฉพาะครูทุกคนในโรงเรียน ให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้นักเรียนสามารถ เลือกลงและตัดสินใจได้อย่างฉลาดและถูกต้องเหมาะสม รู้จักพัฒนาตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ แต่ที่ผ่านมาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาพฤติกรรม นักเรียน ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นเท่าที่ควร เหตุสำคัญเพราะครูที่ปรึกษาภาระมาก จนไม่มีเวลาดูแลเด็ก โรงเรียนยังไม่มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง (เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2547)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือของกรมสุขภาพจิต และกรมสามัญศึกษาในอดีต ที่ช่วยให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้ เป็นกลไกในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน และการแก้ไข ปัญหาให้นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพ ชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย ส่วน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็น ระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของ บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้ง ภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีกระบวนการและขั้นตอนสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การ พัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่าง ทัวถึงและตรงตามสภาพปัญหา นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง ครูกับนักเรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการส่งเสริมพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพอย่างรอบด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

โรงเรียนบ้านพารามีนักเรียนส่วนใหญ่มาจากชุมชนที่มีอาชีพเกษตรกร มีฐานะค่อนข้างยากจน ในปัจจุบันวิถีชุมชนเปลี่ยน พ่อแม่ผู้ปกครองบางรายต้องเข้าไปทำงานทำในเมืองใหญ่ และให้ลูกอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติ พี่น้อง หรืออยู่กันเองตามลำพัง ทำให้นักเรียนขาดความรัก ความอบอุ่นและไม่ได้รับการดูแล เอาใจใส่เท่าที่ควร และในบางรายพ่อแม่มีอายุใกล้เคียงกับลูก ทำให้ประสบปัญหาในการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน และการดูแลลูกมีน้อย จากสภาพแวดล้อมดังกล่าว จะส่งผลต่อทักษะการ เรียนรู้และทักษะการดำรงชีวิตของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย โรงเรียนจึงมีความมุ่งมั่นในการแก้ไข พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน ทุกมิติ ตามความต้องการ และความแตกต่างของทุกคน เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นคน ดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การดำเนินงานโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนบ้านพารา ได้อยู่ในความดูแลของผู้บริหาร ครูประจำชั้นทุกคน ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูที่มีจิตอาสาทำหน้าที่ดูแลและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน

โรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ได้ดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยได้ดำเนินการตามที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ 5 องค์ประกอบคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไข และการส่งต่อนักเรียน เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการส่งเสริม

การป้องกันปัญหา และการช่วยเหลือในด้านความสามารถทางการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ผู้ประเมินจึงสนใจที่จะประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยได้นำแบบจำลองการ ประเมินของเยาวตี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542) ที่เรียกว่า แบบจำลองการประเมินซีโป (CPO's Evaluation Model) มาเป็นรูปแบบการประเมินโครงการ โดยประเมิน 3 ด้าน คือ ปัจจัยพื้นฐานด้าน สภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context) กระบวนการดำเนินโครงการ (Process) และผลผลิตของ โครงการ (Outcome) เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภูเก็ตต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการประเมินโครงการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยใช้รูปแบบการประเมินซีโป (CPO's Evaluation Model) ของเยาวตี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี เป็นแนวทางในการประเมิน 3 ด้าน มีจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
2. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนิน (Process) โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต
3. เพื่อประเมินผลผลิต (Outcome) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต

## วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมิน CPO's Evaluation Model โดยมีขอบเขตการประเมินดังนี้

### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง รวม 230 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้ปกครอง 57 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

## 2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ดำเนินการในปีการศึกษา 2565 ใช้รูปแบบการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมิน CPO's Evaluation Model ของเยาวตี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี ซึ่งมีขั้นตอนกระบวนการในการดังนี้

2.1 การประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ซึ่งประกอบด้วย ความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ รวมถึงความพร้อมและทรัพยากร

2.2 การประเมินกระบวนการ (Process) ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมคัดกรองนักเรียน กิจกรรมส่งเสริมนักเรียน กิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือ และกิจกรรมส่งต่อนักเรียน

2.3 การประเมินผลผลิต (Outcome) ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะของนักเรียน

## 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีทั้งหมด 2 ฉบับ ดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่มีการกำหนดข้อความไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครู มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context) กระบวนการดำเนินโครงการ (Process) และผลผลิตของโครงการ (Outcome) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินกระบวนการ และผลผลิตของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

## 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เอกสารจากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความคิดเห็นโดยวิเคราะห์และตีความข้อมูลอย่างละเอียด โดยมีการเก็บข้อมูลคือการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความคิดเห็น จากผู้รับผิดชอบโครงการ นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้การวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด หากการวิเคราะห์เกิดปัญหาว่าข้อมูลไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมและมีการอภิปรายในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ว่าข้อมูลใดมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยวิธีการเชิงอุปนัยเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูลนี้สรุปได้ว่าดำเนินการ 3 ประการ คือ การจัดประเภทข้อมูล (Category) การตีความ (Interpretation) และสรุปความ (Summary) จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)

## ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอตามจุดหมายของการวิจัยได้ 3 ตอน ดังนี้

1. การประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสถานะแวดล้อม (Context) ของโครงการ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานด้านสถานะแวดล้อม (Context) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต โดยข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้นำผลที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวมสามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

ความต้องการจำเป็นของโครงการ พบว่า บริบทของสังคม ปัญหาและความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น นักเรียนไม่สนใจเรียนในห้องเรียน ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนต่ำลง ครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอ ทำให้พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ครอบครัวไม่มีเวลาดูแลและอบรมสั่งสอนลูก เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่มีใครคอยให้คำปรึกษา นักเรียนอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีแหล่งมั่วสุ่ม ทำให้นักเรียนมีปัญหาเสพติดและการคบเพื่อน และเนื่องจากเป็นยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงซื้อเครื่องมือสื่อสารให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนนักเรียนติดเกมมีจำนวนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของโครงการที่ตั้งไว้นำไปสู่ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการดำเนินโครงการ

ความเป็นไปได้ของโครงการ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารมีความเข้าใจการดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ครูที่ปรึกษาได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานของตน ร่วมส่งเสริม ปกป้อง และแก้ไขปัญหา นักเรียน โรงเรียนมีการกำกับและติดตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถดำเนินงานต่อไปและสามารถจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านพารา มีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต และสภาพปัญหาของโรงเรียน โรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนดในโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนถูกต้อง ชัดเจน ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ว่า เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีการประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน และเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

ความพร้อมและทรัพยากร พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี อุทิศเวลา และเป็นที่พึ่งของครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีข้อมูล เอกสาร และเครื่องมือต่างๆ ในการจัดโครงการระบบดูแล



ช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดระบบงานและจัดทำข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนมีสถานที่จัดเก็บเอกสาร และเครื่องมือต่างๆ เพียงพอ และมีจำนวนครูเพียงพอต่อการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปผลการประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของโครงการ เมื่อพิจารณาตามหัวข้อ ดังนี้ ความต้องการจำเป็นของโครงการ โรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี จำเป็นต้องมีโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความเป็นไปได้ของโครงการ พบว่า โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถดำเนินงานต่อไปและสามารถจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ วัตถุประสงค์ของโครงการ สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน ส่วนความพร้อมและทรัพยากร พบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง มีการร่วมมือกัน รวมทั้งได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน ดังนั้น เพื่อให้โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้น จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนโครงการมากขึ้น และดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2. การประเมินกระบวนการดำเนินการดำเนินโครงการ (Process) ผลการวิเคราะห์กระบวนการดำเนินโครงการ (Process) แบ่งได้ดังนี้

ระดับความคิดเห็นของการประเมินกระบวนการดำเนิน (Process) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของการประเมินกระบวนการดำเนิน (Process) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี โดยภาพรวมรายด้าน

ด้าน	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้รับผิดชอบโครงการ			นักเรียน			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	กิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.52	0.64	มากที่สุด	4.52	0.86	มากที่สุด	4.52	0.87	มากที่สุด
2	กิจกรรมคัดกรองนักเรียน	4.57	0.58	มากที่สุด	4.54	0.83	มากที่สุด	4.57	0.75	มากที่สุด
3	กิจกรรมส่งเสริมนักเรียน	4.53	0.63	มากที่สุด	4.57	0.72	มากที่สุด	4.51	0.85	มากที่สุด
4	กิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	4.52	0.58	มากที่สุด	4.51	0.77	มากที่สุด	4.52	0.83	มากที่สุด
5	กิจกรรมส่งต่อนักเรียน	4.42	0.68	มาก	4.47	0.85	มาก	4.48	0.86	มาก
โดยรวม		4.51	0.62	มากที่สุด	4.52	0.81	มากที่สุด	4.52	0.83	มากที่สุด
โดยรวม		$\bar{X} = 4.52$ , $S.D = 0.75$								



จากตารางที่ 1 พบว่าการประเมินกระบวนการดำเนินงาน (Process) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.52$ ) เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้รับชอบโครงการ พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4 กิจกรรม สามารถเรียงลำดับความคิดเห็นได้ดังนี้ กิจกรรมคัดกรองนักเรียน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ( $\bar{X} = 4.57$ ) รองลงมาคือ ในด้านกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ( $\bar{X} = 4.53$ ) รองลงมาคือ กิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ( $\bar{X} = 4.52$ ) รองลงมาคือ กิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่ ( $\bar{X} = 4.52$ ) และ 1 กิจกรรมที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรมส่งต่อนักเรียน ( $\bar{X} = 4.52$ )

เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า การดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.52$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4 กิจกรรม สามารถเรียงลำดับความคิดเห็นได้ดังนี้ กิจกรรมส่งเสริมนักเรียน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ( $\bar{X} = 4.57$ ) รองลงมาคือ กิจกรรมคัดกรองนักเรียน ( $\bar{X} = 4.54$ ) รองลงมาคือ กิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ( $\bar{X} = 4.52$ ) รองลงมาคือ กิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ( $\bar{X} = 4.51$ ) และ 1 กิจกรรมที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรมส่งต่อนักเรียน ( $\bar{X} = 4.47$ )

เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า การดำเนินงานโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.52$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4 กิจกรรม สามารถเรียงลำดับความคิดเห็นได้ดังนี้ กิจกรรมคัดกรองนักเรียน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ( $\bar{X} = 4.57$ ) รองลงมาคือ กิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ( $\bar{X} = 4.52$ ) รองลงมาคือ กิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ( $\bar{X} = 4.52$ ) รองลงมาคือ กิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ( $\bar{X} = 4.51$ ) และ 1 กิจกรรมที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ กิจกรรมส่งต่อนักเรียน ( $\bar{X} = 4.48$ )

จากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้นำผลที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

การวางแผนจัดกิจกรรมของโครงการมีความเหมาะสมชัดเจนและได้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการแต่งตั้งกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีการนิเทศ ติดตาม เพื่อทบทวนการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามรูปแบบวงจรคุณภาพ P-D-C-A ส่งผลให้โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท ประสบความสำเร็จ

การจัดกิจกรรมของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ทมีความเหมาะสม ทุกกิจกรรมของโครงการส่งผลโดยตรงกับนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือด้านการเรียน ด้านสุขภาพอนามัย สภาพแวดล้อม

ทางสังคมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนา

การวัดและประเมินผลของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี มีความเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. การประเมินผลผลิต (Outcome) ของโครงการ ผลการวิเคราะห์การประเมินผลผลิต (Outcome) ของโครงการ ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ นักเรียน และผู้ปกครอง ต่อผลผลิต (Outcome) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี โดยรวมและรายข้อ

ด้าน	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้รับผิดชอบโครงการ			นักเรียน			ผู้ปกครอง		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ชื่อเสียงสุจริต	4.55	0.66	มากที่สุด	4.61	0.77	มากที่สุด	4.57	0.77	มากที่สุด
2	มีวินัย	4.73	0.45	มากที่สุด	4.61	0.64	มากที่สุด	4.57	0.65	มากที่สุด
3	ใฝ่เรียนรู้	4.27	0.62	มาก	4.48	0.83	มาก	4.61	0.77	มากที่สุด
4	อยู่อย่างพอเพียง	4.64	0.64	มากที่สุด	4.48	0.65	มาก	4.43	1.06	มาก
5	มุ่งมั่นในการทำงาน	4.55	0.50	มากที่สุด	4.52	0.83	มากที่สุด	4.65	0.56	มากที่สุด
โดยรวม		4.55	0.57	มากที่สุด	4.54	0.74	มากที่สุด	4.57	0.76	มากที่สุด
โดยรวม		$\bar{X} = 4.55$ , S.D. = 0.69								

จากตาราง 2 พบว่า พบว่าผลผลิต (Outcome) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.55$ ) เมื่อพิจารณาแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้รับผิดชอบโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.55$ ) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน สามารถเรียงลำดับความคิดเห็นได้ดังนี้ ด้านวินัย มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือ อยู่อย่างพอเพียง , ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน , ด้านชื่อเสียงสุจริต และอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ใฝ่เรียนรู้

เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.54$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน สามารถเรียงลำดับความคิดเห็นได้ดังนี้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือ ด้านวินัย, ด้านชื่อเสียงสุจริต และอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน สามารถได้แก่ คือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านใฝ่เรียนรู้

เมื่อพิจารณาจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.57$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน สามารถเรียงลำดับความคิดเห็นได้ดังนี้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือ ด้านใฝ่เรียนรู้, ด้านวินัย, ด้านซื่อสัตย์สุจริต และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง

จากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้นำผลที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

ผลผลิต (Outcome) ของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพาราสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมุ่งมั่นในการทำงาน เกิดขึ้นได้เพราะ กิจกรรมของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่

1) กิจกรรมรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจและพฤติกรรม ด้านครอบครัว ทำให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจและรู้จักนักเรียนมากขึ้น โดยมีการทำระเบียนสะสมของนักเรียนเป็นรายบุคคล

2) กิจกรรมคัดกรองนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

3) กิจกรรมส่งเสริมนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาให้มาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ

4) กิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือ เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาให้ความเอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาจำเป็นต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ ป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

5) กิจกรรมส่งต่อนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

## อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านพารา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท โดยใช้รูปแบบการประเมินซีโป (CPO 's Evaluation Model) ซึ่งมุ่งประเมินใน 3 ด้าน คือ ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ กระบวนการดำเนินโครงการ และผลผลิตของโครงการ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ การประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านความต้องการจำเป็นของโครงการ พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ไม่ว่าจะเกิดจากนักเรียนไม่สนใจเรียนในห้องเรียน ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนต่ำลง พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลและอบรมสั่งสอนลูก เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่มีใครคอยให้คำปรึกษา ครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอ ทำให้พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ชุมชนมีร้านเกมส์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทำให้นักเรียนติดเกมส์มีจำนวนเพิ่มขึ้น และนักเรียนอาศัยในชุมชนที่มีแหล่งมั่วสุม ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านยาเสพติดและการคบเพื่อน ซึ่งจากปัญหา ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2549, หน้า 2) ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ พบว่า ครูมีเจตคติที่ดี มีความรักความเอื้ออาทร และเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน ผู้บริหารและครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานของตน และโรงเรียนมีการกำกับและติดตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องคำกล่าวที่ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือคือผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ (สายสมร ยวนิมี, 2545:73) นอกจากนี้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความ ตระหนักในความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่ได้ พัฒนานักเรียน (กรมสุขภาพจิต, 2544:13) ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า โครงการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับนโยบายของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท สภาพปัญหาของโรงเรียน โรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนดในโครงการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนถูกต้องชัดเจน และ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ท ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านความพร้อมและทรัพยากร พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญและเป็นผู้นำในการ ดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีข้อมูลเอกสาร และเครื่องมือต่าง ๆ ในการจัด โครงการระบบช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีสถานที่จัดเก็บเอกสารและเครื่องมือต่าง ๆ และครูมีจำนวน เพียงพอสำหรับดำเนินงานโครงการระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเมื่อโรงเรียนมีความพร้อมและ ทรัพยากรเพียงพอแล้วโครงการก็สามารถดำเนินงานได้อย่างดี

2. กระบวนการดำเนินโครงการ การประเมินกระบวนการดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาได้ ดำเนินงานตามขั้นตอนที่กรมสามัญกำหนด กล่าวคือ ครูที่ปรึกษาทำความเข้าใจกับนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้มา คัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของ โรงเรียน และมีการส่งเสริมนักเรียนทั้งนักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง มีปัญหา โดยจัดกิจกรรมแนะแนว และประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ในส่วนของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาก็จะได้รับการป้องกันและช่วยเหลือ ซึ่งบางครั้งครูที่ปรึกษาก็ไม่สามารถ แก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหานี้ได้ เนื่องจาก ปัญหาที่เกิดขึ้นได้เกิดจากสาเหตุเดียว หรือ ปัญหาที่เหมือนกันอาจจะไม่เหมาะสมสำหรับนักเรียนอีกคนหนึ่ง สาเหตุจากความแตกต่างของนักเรียน ครูที่ปรึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญต่อไป เพื่อให้ นักเรียนได้รับการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินโครงการนี้คือ ต่างฝ่ายต่างทำหน้าที่ของตนเอง ขาดการประสานงานกัน ทำให้ผล การดำเนินงานไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ (2547:34) ได้ประเมิน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ พบว่า ด้าน กระบวนการอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และ คณะกรรมการดำเนินงานไม่ประสานการทำงานกัน ขาดการวางแผนที่ดีทำให้การปฏิบัติไม่ เป็นระบบ ซึ่งถ้าหากว่าคณะกรรมการแต่ละทีมไม่ได้มีการประชุมร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างทำในส่วน ภาระหน้าที่ของตนแล้ว การดำเนินงานก็ไม่เป็นไปตามระบบ ไม่ต่อเนื่อง และไม่ชัดเจนในการ ปฏิบัติ ส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ

3. ผลผลิตของโครงการ การประเมินผลผลิตโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กล่าวคือ เมื่อดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว นักเรียนมีคุณลักษณะดังนี้ ความ ซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมุ่งมั่นในการทำงาน นักเรียนมีความ ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจและยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการ ดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น นักเรียนมีความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน นักเรียนดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของ ทรัพยากรต่างๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และนักเรียนตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม

## องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

นโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การให้สถานศึกษา ทุกแห่ง มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็งและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความ

ยั่งยืนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ โดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียดซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตของนักเรียนที่ต้องเผชิญปัญหาในสภาพสังคมปัจจุบัน โรงเรียนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และถือเป็นภาระหน้าที่ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็ง รวมทั้งปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยการร่วมมือกันระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน ประชาชนชาวบ้าน องค์กรและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

## เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2544). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: การศาสนา
- กษมา วรารธณ ฌ อยุธยา. (2547). *สาระระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546.(2546,). ราชกิจจานุเบกษา
- สายสมร ยูนินิ. (2545). *ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : แนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้ของกรมสามัญศึกษา*, กรุงเทพฯ : วารสารวิชาการ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี. (2563). *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปีการศึกษา 2563*
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต (2546).*คู่มือครูที่ปรึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6*.สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์กรสงค์เคราะห์ ทหารผ่านศึก
- อาสณิ นิสาลี้. (2555). *การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแยม จาดวิซขานุสรณ์ สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร*
- เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ.(2547). *การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงใหม่ เขต 3*.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). *การประเมินโครงการ. แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย